

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9881/2022
15.11.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа Александар Цветановић, адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ, обојице из ..., које заступа Златимир Стевановић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3046/21 од 18.01.2022. године, у седници већа одржаној дана 15.11.2023. године донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 3046/21 од 18.01.2022. године у другом, трећем и четвртном ставу изреке и у том делу предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П 6060/18 од 24.12.2019. године, првим ставом изреке, утврђено је да је тужиља по основу доприноса за време трајања брачне и породичне заједнице сувласник са 1/3 идеалног дела на кп.бр. .../... на месту званом ... – њиви 2. класе површине 3,01 ар уписане у лист непокретности ... КО ..., са изграђеним темељом за изградњу куће и прикључком за воду, што су туженици дужни да признају. Другим ставом изреке утврђено је да је тужиља по основу доприноса у стицању током брачне и породичне заједнице сувласник са 1/3 идеалног дела на покретним стварима таксативно набројаним у другом ставу изреке, што су тужени дужни да признају и да тужиљи омогуће су државину у обиму њеног сувласничког удела или да јој солидарно исплате противвредност њеног сувласничког удела од 1/3 идеалног дела од 74.919,40 динара, са законском затезном каматом од 08.11.2017. године до исплате. Трећим ставом изреке обавезани су тужени да тужиљи солидарно исплате трошкове парничног поступка од 81.796,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3046/21 од 18.01.2022. године, првим ставом изреке, одбијена је као неоснована жалба тужених и потврђена пресуда Основног суда у Лесковцу П 6060/18 од 24.12.2019. године у другом ставу изреке, осим дела који се односи на сувласнички удео на телевизору марке ..., у ком делу је побијана пресуда укинута. Другим ставом изреке првостепена пресуда је преиначена у првом и трећем ставу изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено утврђење тужиљиног сувласничког удела од 1/3 идеалног дела по основу стицања у брачној и породичној заједници на кп.бр. .../... на месту званом ... – њиви

друге класе површине 3,01 ар уписане у лист непокретности ... КО ... са изграђеним темељом за изградњу куће и прокључком за воду, што би тужени били дужни да признају. Трећим ставом изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка. Четвртим ставом изреке одбијен је као неоснован захтев тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужилца је сходно члану 403. и члану 407. ЗПП изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 са изменама и допунама), Врховни суд није нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, у браку тужиле и туженог ББ, закљученом дана 05.08.2000. године и разведеног правоснажном пресудом Основног суда у Лесковцу П2 163/13 од 10.07.2013. године, брачна заједница супружника и породична заједница са тужилиним свекром ВВ престала је јануара 2013. године. Током трајања заједнице парничне странке су за цену од 5.800 евра уговором о купопродаји закљученим дана 05.07.2007. године, на име туженог ББ, као купца, заједничком имовином купиле катастарску парцелу .../... на месту званом ... – њиву друге класе површине 3,01 ар, уписане у лист непокретности ... КО На наведеној катастарској парцели започета је градња објекта тако што је изграђен само темељ са прикључком за воду. У наведеном листу непокретности катастарска парцела .../... – земљиште уз зграду – објекат површине 3,03 ара укњижена је као државна својине Републике Србије са правом коришћења туженог ББ. У стицању описане непокретне имовине тужилца је учествовала личним радом у домаћинству, негом и васпитавањем деце и зарадом оствареном пружањем ... и продајом ..., а у заједницу је унела и покретне ствари добијене од својих рођака. Тужени су до 2006. године радили у ..., када су по престанку радног односа добили отпремнину, а тужени ВВ је остварио и право на пензију. Након тога тужени ББ је ради у ... и обављао разне приватне послове.

Током заједнице живота стечене су и бројне покретне ствари – покућство и аутомобил марке ..., чија је вредност вештачењем утврђена у износу од 224.758,10 динара, на којој је удео тужиле утврђен у обиму од 1/3 идеалног дела и тужени обавезани да јој омогуће су државину у наведеном обиму или да јој на име противвредности исплате износ до 74.919,40 динара са законском затезном каматом од 08.11.2017. године, која одлука садржана у првом ставу изреке другостепене пресуде се ревизијом не побија.

Разматрајући приговор непотпуности пасивне легитимације првостепени суд је оценио да је исти неоснован сходно члану 102. Закона о планирању и изградњи, којим је прописано да се право коришћења без накнаде претвара у право својине даном ступања на снагу тог закона и да орган надлежан за послове државног премера и катастра упис тог права врши по службеној дужности. Према наведеној законској одредби тужени ББ је титулар права својине на предметној катастарској парцели независно од околности да катастар непокретности није извршио промену његовог уписаног права коришћења, по службеној дужности.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, сходно члану 18. Закона о основама својинско-правних односа, који заједничку својину дефинише као својину више лица на неподељеној ствари на којој су удели одредиви, али нису унапред одређени, првостепени суд је утврдио да је предметна катастарска парцела са изграђеним темељом недовршеног грађевинског објекта и прикључком за воду стечена

заједничким радом парничних странака у породичној заједници током трајања брака тужиље и туженог ББ. Применом члана 177. и члана 180. став 1. и 2. Породичног закона, који регулишу деобу заједничке имовине од стране суда утврђивањем сувласничких удела супружника у брачној тековини чији су претпостављени удели једнаки, те члана 195. став 3. Породичног закона, који регулише деобу имовине стечене у заједници са другим члановима породице, првостепени суд је на основу налаза вештака, на које није било примедби, утврдио тужиљин удео од 1/3 идеалног дела на покретним стварима и тужене обавезао на исплату његове противвредности, у случају да не дође до успостављања суддржавине на истима. Полазећи од резултата доказног поступка првостепени суд је удео тужиље у истом обиму утврдио и на предметној непокретној имовини, јер противно члану 228. у вези са чланом 231. ЗПП тужени нису доказали да је наведена катастарска парцела са темељом започетог стамбеног објекта и прикључком за воду, укњижена на име туженог ББ, купљена искључиво средствима туженог ВВ, како се од стране тужених тврдило одговором на тужбу и током главне расправе.

У поступку по жалби тужених другостепени суд је чињенично стање прихватио као правилно и потпуно утврђено, па је првостепену пресуду потврдио у погледу одлуке о покретним стварима, док је у преосталом делу исту преиначио тако што је тужбени захтев за утврђење тужиљиног сувласничког удела од 1/3 идеалног дела на предметној непокретној имовини одбио као неоснован. Тај суд је нашао да у том делу пасивна легитимација тужених није потпуна, јер је катастарски власник кп.бр. .../... КО ..., Република Србија која тужбом није обухваћена, док је тужени ББ само титулар права коришћења на истој.

Разматрајући пресуду донету у другом степену у побијаном делу који се односи на удео тужиље на заједнички стеченој непокретној имовини, Врховни суд није прихвати изложену правну аргументацију као правилну.

Другостепени суд своје схватање заснива на постојећем стању катастарских – јавно доступних података, у односу на које сходно члану 3. став 1. тачка 2. и 4. Закона о поступку уписа у катастар непокретности и катастар инфраструктуре („Службени гласник РС“ број 41/18 са изменама и допунама), између осталог, важе начела пуздања и официјалности. Начело пуздања подразумева да су подаци уписани у катастар истинити и потпуни и да савесно лице не може сносити штетне последице због тог пуздања. Начело официјалности подразумева да се поступак уписа у катастар покреће и води по службеној дужности, као и ако је прописано да се упис у катастар врши по сили закона. Доводећи наведено начело у везу са чланом 102. Закона о планирању и изградњу, којим се претварање права коришћења у право својине по службеној дужности проводи након ступања на снагу тог закона, другостепени суд закључује да овај пропис само регулише поступање катастра непокретности, као управног органа, а не доводи аутоматски до заснивања власничког статуса на предметној катастарској парцели у корист туженог ББ, као укњиженог титулара права коришћења на истој.

Заузимајући изложено становиште другостепени суд занемарује сам петитум поднете тужбе о коме је побијаном пресудом одлучено.

Чланом 41. став 1. тачка 1. Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“ број 106/15 са изменама и допунама) прописано је да су извршне исправе судска одлука и судско поравнање, које гласе на давање, чињење, нечињење и трпљење.

Члан 2. став 2. тачка 11. Закона о поступку уписа у катастар непокретности и катастар инфраструктуре прописано је да појам „исправа“ јесу уговор, одлука или други акт, односно документ на основу кога се врши упис података, односно промена података у катастру.

У конкретном случају тужбеним захтевом се не тражи да тужени ББ, као уписани титулар права коришћења на предметној непокретности, трпи упис тужиљиног сувласничког удела од 1/3 идеалног дела на описаној катастарској парцели, да би укњижени власнички статус Републике Србије могао допринети основаности приговора непотпуности пасивне легитимације. Напротив, опредељеним петитумом само се тражи утврђење сувласничког дела тужиље на основу њеног доприноса стицањем заједничке тековине у брачној и породичној заједници парничних странака, односно тражи се регулисање њихових међусобних имовинских односа, без интервенције у јавним регистрима стварних права на непокретностима.

Имајући у виду изложену правну аргументацију, другостепени суд ће у поновном поступку, по разматрању питања потпуности пасивне легитимације правилном применом материјалног права, одлучити о основаности жалбе тужених у делу којим се првостепена пресуда побија у погледу стварноправног захтева тужиље у односу на спорне непокретности, односно у погледу њеног доприноса стицању заједничке имовине радом у брачној заједници са туженим ББ и у породичној заједници са туженим ВВ, те ће за своју одлуку дати јасне и потпуне разлоге у складу са одредбама Породичног закона који регулишту предметну област.

Како побијаном одлуком није дефинитивно одлучено о основаности тужбеног захтева, укинута је и одлука о трошковима поступка садржана у трећем и четвртном ставу изреке другостепене пресуде.

На основу изложеног, применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић